

Mari Puuram
Puuetega Inimeste Koda

Teie: 21.10.2024 nr 55

Meie: 3.12.2024 nr 9.3-1/24/4699-2

Vastus Puuetega Inimeste Koja pöördumisele

Austatud kuulmispuudega üliõpilaste esindajad

Täname Teid pöördumise esitamise eest Haridus- ja Teadusministeeriumile seoses erivajadusega üliõpilaste stipendiumi tõstmise ja viipekeelse hariduse omandamise võimaluste laiendamisega.

Oleme uuendamas haridus- ja teadusministri määrust „Üliõpilaste riiklike stipendiumite liigid, suurused ning nende määramise üldtingimused ja kord“, et muuta erivajadusega üliõpilastele suunatud stipendium taotleja jaoks kättesaadavamaks ning taotlemistingimused selgemaks. Uuendustega muutub stipendiumi taotlemine paindlikumaks, alates 1. jaanuarist saab erivajadusega üliõpilaste stipendiumi taotleda aasta läbi. Stipendiumile tekib üliõpilasel õigus, kui talle on määratud puue. Kui puue määratakse õppeaasta keskel ja üliõpilasel tekib alus stipendiumi saamiseks, saab stipendiumi taotleda igakuiselt. Lisaks pikendame stipendiumi maksmise ajaperioodi, sest erivajadustega noorel võib olla õppe läbimine keerulisem ning nõuda kauem aega. Üldjuhul on võimalik taotleda stipendiume õppekava nominaalkestuse aja jooksul ehk näiteks bakalaureuse õppes kolm aastat. Erivajadusega üliõpilaste stipendiumi saab edaspidi taotleda lisaks nominaalkestusele veel täiendavalt üks aasta. Osakoormusega õppides on stipendiumi õigus taotleda kahekordse õppekava nominaalkestuse ajal.

Mõistame, et tänases olukorras stipendiumist suuruses 510 eurot kuus sügava või raske kuulmispuudega üliõpilaste jaoks vajalikus mahus viipekeele tõlketeenuse kasutamiseks õppetöös ei piisa. Arvestades, et teenust vajavate inimeste hulk kõrghariduses on väike ja samas oleks suuremal stipendiumil tõenäoliselt oluline positiivne mõju teenuse paremale kättesaadavusele ja selle kaudu võrdsete võimaluste tagamisele, on stipendiumisumma tõstmise ettepanek asjakohane. Kahjuks ei ole aga riigi rahanduse keerulisele olukorrale tuginedes ning tänaseid kärpeülesandeid arvestades võimalik järgmisel aastal toetusmäärasid tõsta. Kui aga toetusmäärade tõstmist kaaluda, tuleb arvestada, et tõsta tuleks lisaks sügava või raske kuulmispuudega üliõpilaste toetusmääradele ka kõiki teisi erivajadusega üliõpilaste stipendiumi toetusmäärasid, mistõttu kaasneksid riigieelarvele toetuste suurenemisel arvestatavad lisakulud. Üliõpilaste toetussüsteemi parendamiseks kahekordistus vajaduspõhine õppetootuse 2023/2024. õppeaastast, mis on loodetavasti samuti paljudele üliõpilastele oma kõrgharidusõpingute toetamisel abiks.

Oleme seisukohal, et kuulmispuudega inimeste viipekeele tõlkevajadus pole haridusspetsiifiline – vajadus tõlke järgi on kõikides toimingutes, kus ei piisa kirjalikust

suhtlusest, sõltumata sellest, kas kuulmispuudega inimene õpib ülikoolis või mitte. Tulenevalt sotsiaalhoolekande seaduse § 15 lg 3 on tõlketeenuse korraldamise kohustus eelkõige kohalikul omavalitsusel. Seetõttu soovitame kindlasti ka kohalike omavalitsustega teemat põhjalikumalt arutada.

Teie poolt välja toodud võrdlus viipekeelsetele üliõpilastele samasuguste tasuta õppimisvõimaluste pakkumisel välisüliõpilastega jääb hetkel meie jaoks sisuliselt mõnevõrra arusaamatuks, kuna viipekeelsetele üliõpilastele peavad olema kättesaadavad samasugused tasuta õppe võimalused nagu kõigile eesti keeles õppijatele.

Samuti ei pruugi osundus, et viipekeele kasutajad ei saa osaleda õpetajaks õppimisel „Noored kooli“ programmis tõlketeenuse puudumise tõttu, olla päris täpne. „Noored kooli“ programm on oma olemuselt töökohapõhine õpe, mida Tallinna Ülikool korraldab koostöös Sihtasutusega Noored Kooli. Programmis õppima asumise eelduseks on tööleping üldhariduskooliga ning programmi partnerkoolide seas ei ole seni ühtegi kooli, kus toimuks viipekeelne õpe. Seega takistus, miks kuulmispuudega inimene ei ole saanud osaleda „Noored kooli“ programmis, on tõenäoliselt pigem seotud kooli leidmisega sihtasutuse partnerkoolide seast, kes võtaks tööle kuulmispuudega õpetaja, mitte niivõrd tõlketeenuse puudumise tõttu.

Haridus- ja Teadusministeeriumi jaoks on oluline, et erivajadusega inimesed saaksid võrdsetel tingimustel osaleda õppetöös, olla kaasatud üliõpilaseltsu ning siseneda tööjõuturule, mistõttu soovime igati aidata kaasa viipekeelsete kurtide paremale toimetulekule ja edasijõudmisele nende õpingutes. Samuti väärib viipekeelsetele kurtidele suunatud õppimisvõimaluste laiendamise küsimus edasist arutelu ülikoolidega. Oleksime valmis antud teemal kohtuma, et võimalikke lahendusi põhjalikumalt arutada.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Renno Veinthal

teadus- ja arendustegevuse ning

kõrg- ja kutsehariduse poliitika asekancler

Hemminki Otstavel

735 3015

hemminki.otstavel@hm.ee